

Nr 64.

Av herr **Karlsson** i Vadstena m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lönestat för personal vid statens hospital och asylter.

Med anledning av Kungl. Maj:ts förslag till lönestat för personalen vid statens hospital och asylter (5 huvudtitel punkt 56) få vi härmed anföra följande.

Vid den av 1922 års riksdag genomförda löneregleringen för befattningshavarne vid statens hospital och asylter uttalades av statsutskottet i dess utlåtande nr 69, i fråga om hantverksföreståndarnas placering i löneplanen, att den frågan borde underkastas en mera ingående undersökning.

Med anledning härav har Kungl. Maj:t uppdragit åt medicinalstyrelsen att företaga en utredning av dessa förhållanden.

Denna utredning har nu av medicinalstyrelsen slutförts och förslag med anledning av densamma inlämnats till Kungl. Maj:t.

Enligt vad vi hava oss bekant, har detta förslag sedan remitterats till civilförvaltningens lönenämnd, där ärendet för närvarande vilar.

För att möjliggöra, att det av medicinalstyrelsen framlagda förslaget må kunna av riksdagen tagas under omprövning redan i år, vilja vi härmed motionsvis framlägga detsamma.

Utöver vad medicinalstyrelsen föreslår i fråga om befattningar, som skola uppföras på ordinarie stat, vilja vi åter framföra de synpunkter, som motionsledes anfördes vid löneregleringen år 1922.

Vid det tillfället avfördes från ordinarie beställning en del befattningar, som vid hospitalspersonalens uppförande på ordinarie stat år 1918 upptagits bland dessa. Sålunda avfördes en del kvinnliga biträdesbefattningar från ordinarie beställning, en åtgärd som vi icke vilja förneka hade vissa skäl för sig, men dessutom avfördes också en del manliga befattningar från ordinarie till extra, dels yttre nattvakter och dels 1:sta biträden i trädgård och jordbruk.

I ett av 1902 års lönekommitté år 1918 avgivet betänkande »angående reglering av avlöningsförhållandena m. m. för personal vid statens hospital och asylter» säger kommittén i fråga om vilka befattningar som borde uppföras på ordinarie stat följande: »För egen del anser kommittén, att jämväl i detta fall den grundsatsen bör tillämpas, som sedan länge i regel av statsmakterna gjorts gällande vid bedömandet av frågor om tjänsters upptagande

på ordinarie stat, den nämligen, att, därest tjänsten tager sin innehavares arbetskraft stadigvarande och efter normala mått fullt ut i anspråk, tjänsten bör upptagas som ordinarie».

Denna av kommittén anförda princip anse vi vara riktig, och då det gäller sådana befattningar som yttre nattvakt och 1:sta biträde i trädgård och jordbruk, torde ingen kunna förneka, att dessa befattningar taga sina innehavares arbetskraft »stadigvarande och efter normala mått fullt ut i anspråk.»

Serligen anfördes från 1902 års lönekommitté, i ett år 1921 avgivet yttrande, som försvar för att avföra dessa befattningar från ordinarie stat, att en del av de förmåner, som följa med ordinarie anställning, numera även anses kunna följa med extra ordinarie befattningar. Vi hålla emellertid före, att så snart som en befattning kan anses vara av den natur, som angivits i ovan citerade yttrande i betänkande av år 1918, så bör den också innehavas av ordinarie befattningshavare, och med hänsyn till denna vår uppfattning få vi hemställa, att nedan nämnda befattningar åter måtte uppföras på ordinarie stat, vilka befattningar vi anse böra placeras i lönegrad B 1 enligt nu gällande löneplan.

Såväl i fråga om dessa som de av medicinalstyrelsen föreslagna placeringarna förutsätta vi, att hänsyn skall tagas till den föreslagna omnumreringen av de olika lönegraderna.

De befattningar, som enligt vår uppfattning, utöver medicinalstyrelsens förslag, skulle uppflyttas till ordinarie stat, skulle bli vid:

Stockholms hospital	2 st.
(1 yttre nattvakt och 1 första biträde i trädgård och jordbruk.)	
Uppsala hospital	4 »
(2 yttre nattvakter och 2 första biträden i trädgård och jordbruk.)	
Nyköpings hospital	1 »
(yttre nattvakt.)	
Strängnäs hospital	3 »
(1 yttre nattvakt och 2 första biträden i trädgård och jordbruk.)	
Vadstena hospital	3 »
(2 yttre nattvakter och 1 första biträde i trädgård och jordbruk.)	
Växjö hospital	4 »
(1 yttre nattvakt och 3 första biträden i trädgård och jordbruk, därav en vid Korsberga och en förrädsman.)	
Västerviks hospital	3 »
(1 yttre nattvakt och 2 första biträden i trädgård och i jordbruk.)	
Lunds hospital	4 »
(2 yttre nattvakter och 2 första biträden i trädgård och jordbruk.)	
Göteborgs hospital	3 »
(1 yttre nattvakt och 2 första biträden i trädgård och jordbruk.)	

Vänersborgs hospital	3 st
(1 yttre nattvakt och 2 första biträden i trädgård och jordbruk.)	
Kristinehamns hospital	4 »
(1 yttre nattvakt, 2 första biträden i trädgård och jordbruk och 1 förrådsman.)	
Säters hospital	3 »
(1 yttre nattvakt och 2 första biträden i trädgård och jordbruk.)	
Härnösands hospital	2 »
(1 yttre nattvakt och 1 första biträde i trädgård och jordbruk.)	
Östersunds hospital	2 »
(1 yttre nattvakt och 1 första biträde i trädgård och jordbruk.)	
Piteå hospital	2 »
(1 yttre nattvakt och 1 första biträde i trädgård och jordbruk.)	

På grund av vad ovan anförts få vi vördsamt hemställa,

att riksdagen måtte vid bestämmandet av antalet ordinarie befattningshavare vid statens hospital och asyler samt dessas placering å löneplanen bifalla medicinalstyrelsens ovan anförda förslag samt att därutöver måtte uppföras på ordinarie stat och med placering i lönegrad B 1, enligt nu gällande löneplan, 43 st. befattningshavare enligt ovanstående förteckning.

Stockholm den 21 januari 1925.

Gottfrid Karlsson,
Vadstena.

C. W. O. Höglund.

K. A. Borg.

Ernst Hage.

J. H. Blomquist.

Anders Hansson.

C. P. Olsson.

Trollhättan.

Bilaga.

Sedan medicinalstyrelsen anbefallts verkställa denna utredning, får styrelsen under hänvisning till vad ovan anförts anföra följande.

Av bilagda förteckning framgår hantverksföreståndarnes nuvarande fördelning vid hospitalen med hänsyn tagen till de olika yrkesgrenar de hänföra sig till. De understrukna siffrorna i förteckningen utmärka de befattningar, som av vederbörande direktions föreslås till uppflyttning från 2:a till 1:a klass.

Den nu gällande uppdelningen av ifrågavarande befattningar synes knappast vara fullt rättvis. Såsom i flera av direktionernas yttranden framhållits, äro kraven på såväl utbildningstidens längd som fordringarna i arbetet minst lika stora beträffande vissa av de till den lägre klassen hörande befattningarna, exempelvis målare och murare, som beträffande vissa befattningar inom den högre klassen, särskilt skomakaren. Av de hospitaldirektioner, som avgivit yttrande i ärendet, har också endast en mindre del ansett sig böra förorda bibehållande av den nuvarande indelningen, medan större delen föreslår större eller mindre förändringar. Svårigheten att gradera hantverksföreståndarebefattningarna med hänsyn till dels olika yrkesgrenar, mellan vilka någon exakt jämförelse knappast kan göras, och dels storleken av de hospital, där befattningarna äro placerade, har emellertid medfört att olika uppflyttningar om placeringen måste förekomma. Sålunda föreslår, som ovan angivits, direktionen för Stockholms hospital, att därvarande snickare och målare skola uppflyttas till den högre graden, medan skraddaren och skomakaren skulle fortfarande tillhöra den lägre graden. Direktionen för Östersunds hospital föreslår uppflyttning av målaren, direktionen för Västerviks hospital av målaren och möjligen även smeden, direktionen för Uppsala hospital och asyl av målaren och muraren samt direktionen för Vadstena hospital och asyl av målaren, muraren och smeden. Slutligen föreslå direktionerna för tre av de större hospitalen, nämligen Lund, Kristinehamn och Säter, uppflyttning av samtliga nuvarande hantverksföreståndare av lägre grad till den högre graden.

Vad angår sistnämnda förslag, är det visserligen sant, att före befattningarnas uppförande på ordinarie stat hade alla hantverkare (nuvarande hantverksföreståndare) samma grundlön, men genom de anstaltstillägg, som utgingo vid de större anstalterna, förekom praktiskt taget en gradering av dessa befattningar redan då. Det torde ej heller kunna förnekas, att för vissa av dessa befattningar arbetets omfång och det därmed förenade ansvaret är större vid de stora hospitalen, där i allmänhet bland uppgifterna å befattningen även ingår att utöva arbetsledning över underordnad personal, än vid de små hospitalen samt att kraven, som ställas på befattningshavarna, äro olika. En gradering av ifrågavarande befattningar i lönehänseende synes styrelsen knappast kunna frångås. Svårigheten är att avgöra, var gränsen skall dragas med hänsyn till såväl olika hantverk som olika anstalter.

Vad då först beträffar frågan, huruvida någon av de befattningar, som nu tillhöra den lägre graden, böra uppflyttas till den högre graden, torde redan från början kunna bortses från de hantverksföreståndare, vilka icke självständigt utöva sin verksamhet utan sortera under maskinmästare, nämligen elektriker, reparatör, smed och plåtslagare. Med hänsyn till maskinmästarens ställning

såsom närmaste chef för hospitalens maskinavdelningar och det samband, vari ifrågavarande hantverksföreständares arbete står till hospitalens maskinavdelningar, är det nämligen nödvändigt, att nämnda hantverksföreståndare stå under maskinnästarens ledning. De hava i allmänhet ej heller att utöva arbetsledning i större utsträckning över underordnad personal och äro i själva verket mera att anse såsom kvalificerade hantverkare än såsom hantverksföreståndare. Det synes styrelsen därför icke föreligga något skäl för deras uppflyttning från 2:a till 1:a klass. Ej heller synes sadelmakaren och bryggaren böra ifrågakomma till dylik uppflyttning. Dessa hava icke att i någon större utsträckning utöva arbetsledning över underordnade arbetare. Deras arbete är ej heller av det omfång och förenat med det ansvar, som måste förutsättas för placering i den högre lönegraden.

Beträffande de mindre hospitalens snickare, skräddare och skomakare synes ej heller tillräcklig anledning till uppflyttning föreligga. Det kan visserligen till stöd för en dylik uppflyttning anföras, att de formella kvalifikationerna för dessa befattningshavare äro desamma som för hantverksföreståndarna i snickeri, skrädderi och skomakeri vid de större anstalterna, nämligen fullgod utbildning i yrket. Emellertid kan man ej bortse från att de större anstalternas maskinella utrustning och produktionsförmåga i regel är betydligt mera omfattande och mångsidig än de mindre anstalternas samt att hantverksföreståndarna vid de större anstalterna hava att utöva arbetsledning över ett större eller mindre antal biträden, medan hantverksföreståndarna vid de mindre anstalterna i allmänhet själva eller med biträde av arbetsföra patienter utföra allt å verkstaden förekommande arbete. Med hänsyn härtill beräknas realiteten större fordringar ställas på hantverksföreståndarna vid de större anstalterna än vid de mindre. För att dessa större fordringar skola bliva tillgodosedda vid rekryteringen av befattningarna, erfordras högre avlöning. Å den allmänna marknaden torde det vara regel, att verkmästare och andra, som hava att i större omfattning utöva ledning av underordnad personals arbete, erhålla högre avlöning än arbetare i samma yrke, som icke alls eller endast i mindre omfattning utöva dylik arbetsledning. Någon anledning att beträffande hospitalen frångå denna regel torde icke förefinnas. Det synes styrelsen föreligga desto mindre skäl att upphäva den nuvarande graderingen av ifrågavarande hantverksföreståndare, som motsvarande gradering i löneavseende efter hospitalets storlek förefinnes beträffande ett stort antal andra befattningar, såsom överläkare, sysslomän, maskinmästare, uppsyningsmän och föreständerskor, och en uppflyttning av ifrågavarande hantverksföreståndare av den lägre klassen således skulle innebära ett frångående av en vid löne-regleringen för hospitalen allmänt tillämpad princip beträffande sådana befattningar, av vilka i allmänhet endast en är placerad vid varje särskilt hospital och där således arbetet å befattningen mer eller mindre står i direkt proportion till hospitalets storlek. Styrelsen anser sig därför icke kunna föreslå uppflyttning i den högre lönegraden av de nuvarande hantverksföreståndarna av 2:a klass i snickeri, skrädderi och skomakeri.

I direktionernas förut refererade yttranden hava däremot framhållits olika synpunkter, som tala för uppflyttning av målaren och muraren vid de större anstalterna. Styrelsen kan för sin del i huvudsak vitsorda riktigheten och vikten av dessa synpunkter. Beträffande målaren hava samtliga de direktioner, som överhuvud taget föreslagit någon förändring i den nuvarande grupperingen, tillstyrkt uppflyttningen av denna. Vid de större anstalterna är målaren föreståndare i egentlig bemärkelse, då han förestår en verkstad, på vilken finnes

fast anställda biträden, en eller två, varjämte under sommartiden anställas extra arbetare till växande antal, alltefter måleriarbetenas omfattning. Beträffande muraren ställer sig saken något annorlunda. Han kan knappast anses såsom föreståndare i egentlig bemärkelse, då han ej har någon verkstad och i regel ej något fast anställt biträde (endast vid Sätters hospital finnes ett ordinarie mureribitråde), utan det biträde, som erfordras i hans arbete, utövas antingen av någon av anstaltens ekonomister eller av lejd arbetskraft. Den omständigheten, att muraren sålunda i regel icke har några fast anställda biträden, torde emellertid huvudsakligen bero på att arbetet i hans yrke till övervägande delen är säsongarbete, förlagt till den blidare delen av året, varför en större arbetsstyrka icke skulle hava full sysselsättning året om. Under den del av året, då arbetssäsongen pågår, har emellertid muraren periodvis att utöva arbetsledning över lejda arbetare. Det synes därför skäligt, att även muraren vid de större anstalterna uppflyttas från 2:a till 1:a klass. Frågan om vid vilka anstalter sådan uppflyttning bör ske kan vara föremål för tvekan, men det synes styrelsen icke föreligga något skäl för frångående av den uppdelning i nämnda avseende, som för närvarande förefinnes mellan de olika klasserna och enligt vilken hospitalen i Uppsala, Strängnäs, Vadstena, Västervik, Lund, Vänersborg, Kristinehamn, Säter och Östersund skulle hava hantverksföreståndare av högre grad.

I fråga om nedflyttning av hantverksföreståndarbefattningar av högre grad till den lägre graden eller från hantverksföreståndarbefattning till hantverkarbefattning har något förslag icke framställts från direktionernas sida. Vad särskilt angår snickarbefattningarna vid de större anstalterna, synes knappast någon tvekan råda om att dessa befattningar intaga en viss särställning, som snarare skulle påkalla uppflyttning i lönehänseende än nedflyttning. Styrelsen anser sig dock icke böra föreslå snickarens placering i en lönegrad över övriga hantverksföreståndare men kan givetvis å andra sidan icke tillstyrka, att snickarbefattningarna vid de större hospitalen nedflyttas från den nuvarande högre klassen till den lägre.

Vad angår skraddare och skomakare, har dessa hantverksföreståndares ställning såsom handledare för arbetsdugliga patienter i någon mån förlorat betydelse. Den nu rådande stora platsbristen vid hospitalen har nämligen medfört, att de arbetsdugliga patienterna, vilka till en viss del sysselsattes på skradderi- och skomakeriverkstäderna, utskrivs i större utsträckning än förut. Iföljd härav hava också skradderi- och skomakeriverkstädernas produktion i någon mån nedgått, så att desamma flerstädes icke medhinna all nytillverkning av anstaltens behov av klädes- och skopersedlar utan i främsta rummet inrikta sig på att utföra alla behöfliga reparationer av sagda persedlar. Detta torde främst gälla skomakeriverkstäderna, där även utvecklingen på den allmänna marknaden från hantverk till fabriksdrift gjort sig gällande i samma riktning. En av de anledningar, som föranlett skraddarens och skomakarens placering i en högre klass än flertalet övriga hantverksföreståndare, har således numera minskat i betydelse. Därest hänsyn skulle tagas till löneförhållandena på den allmänna marknaden, skulle anledning föreligga att placera de hantverksföreståndare, vilkas yrken tillhöra byggnadsfacket, nämligen snickare, murare och målare, i en lönegrad över skraddare och skomakare. Då emellertid de höga arbetspriserna inom byggnadsfacket delvis torde bero på att arbetssäsongen inom facket i regel understiger kalenderåret, medan hantverksföreståndarna vid hospitalen äro anställda och sysselsatta året om, och delvis synes vara orsakad av tillfällig högkonjunktur, torde dock nu nämnda förhållande icke

böra i och för sig föranleda någon högre löneställning för de till byggnadsfacket hänförliga hantverksföreståndarna vid hospitalen. Med hänsyn härtill och då skrädderi- och skomakeriföreståndarna vid de större hospitalen hava att utöva arbetsledning över underordnad personal samt antalet arbetsdugliga patienter på deras verkstäder torde komma att ökas, i den mån platsbristen på hospitalen minskas, anser sig styrelsen icke böra föreslå ifrågavarande hantverksföreståndares nedflyttning till den lägre graden.

Vid undersökning av arbetets omfång på skomakeriverkstäderna vid hospitalen har arbetet på skomakeriverkstaden vid Stockholms hospital visat sig vara så obetydligt, att det kan ifrågasättas, huruvida ej denna verkstad bör helt nedläggas. Under alla förhållanden synes dess föreståndare icke böra hänföras till högre lönegrad än hantverkares. Styrelsen får således föreslå, att en hantverksföreståndarebefattning av 2:a klass förändras till hantverkarbefattning.

Rörande slutligen frågan om uppflyttning av vissa hantverkare till hantverksföreståndare föreligga två förslag.

Direktionen för Lunds hospital och asyl har föreslagit, att en hantverkare (plåtslagare) uppflyttas till hantverksföreståndare. Till detta förslag får styrelsen tillstyrka bifall. I fråga om arbetets omfång och art samt därmed förenat ansvar är nämligen denne befattningshavare fullt jämställd med övriga plåtslagare (vid hospitalen i Uppsala, Vänersborg och Säter), vilka äro uppförda såsom hantverksföreståndare av 2:a klass. I detta sammanhang vill styrelsen likaledes tillstyrka bifall till direktionens framställning, att den vid Lunds hospital och asyl anställda e. o. hantverksföreståndaren av 2:a klass (sadelmakare) uppföres på ordinarie stat.

Det andra förslaget, vilket framstälts av direktionerna för Sätters och Östersunds hospital, går ut på att uppflytta ett av snickeribiträderna till hantverksföreståndare, på det att snickeriverkstaden ej skulle sakna en förman under föreståndarens ofta långvariga bortovaro därifrån. De skäl, som anförts härför, äro i viss mån beaktansvärda men torde dock icke vara tillräckligt starka för en sådan uppflyttning, som av nämnda direktioner föreslagits. På grund härav och då styrelsen befarar, att inrättandet av en dylik föreståndarbefattning skulle framalstra anspråk på nya förmansbefattningar även på andra verkstäder, anser sig styrelsen ej böra tillstyrka ifrågavarande förslag.

Rörande de särskilda framställningar, vilka ansetts böra tagas i övervägande i samband med förevarande utredning, får medicinalstyrelsen anföra följande.

I den genom nådig remiss den 26 juli 1922 från Svenska hospitalens ekonomipersonals förbund, avdelning X, Lund, till medicinalstyrelsen överlämnade framställningen hemställs, att Eders Kungl. Maj:t måtte uppföra skräddaren Anton Lundin och skomakaren Gustav Åkerman vid Lunds hospital till föreståndare. Sedan gammalt har vid Lunds hospital och asyl funnits två skrädderiverkstäder och två skomakeriverkstäder, en av vardera slaget vid hospitalet och likaledes en av vardera slaget vid asylen, vilka verkstäder förestodos av var sin föreståndare. Ett önskemål har varit, att dessa verkstäder skulle sammanslås till en skrädderiverkstad och en skomakeriverkstad. Ehuru lokalförhållandena vid tiden för hospitalspersonalens uppförande på ordinarie stat icke medgivit en dylik sammanslagning, ansåg sig medicinalstyrelsen med tanke på framtiden icke kunna föreslå mer än en hantverksföreståndarebefattning i varje yrke vid Lunds hospital och asyl, medan de dittillsvarande två övriga föreståndarbefattningarna ställdes på indragning. Innehavarna av dessa två sistnämnda befattningar, skräddaren A. Lundin och

skomakaren G. Åkerman, blevo på grund härav överförda på ordinarie stat såsom hantverkare, ehuru de alltjämt uppehölo och fortfarande uppehålla samma befattningar som dessförinnan. Styrelsen måste medge, att härutinnan begåtts en viss orättvisa mot nämnda personer, men att uppföra av dem innehavda befattningar såsom ordinarie hantverksföreståndare torde ej låta sig göra, då, såsom förut framhållits, desamma äro avsedda att inkragas. För att kompensera Lundin och Åkerman får medicinalstyrelsen föreslå, att Eders Kungl. Maj:t med stöd av bestämmelserna i 31 § i avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement och vissa andra verk tillhörande den civila statsförvaltningen den 22 juni 1921 måtte medgiva, att till Lundin och Åkerman, under den tid de uppehålla föreståndarbefattning å respektive skrårderi- och skomakeriverkstaden vid Lunds hospital, må utbetalas särskild gottgörelse med 300 kronor till var och en för år räknat och att denna gottgörelse må utgå retroaktivt från den 1 januari 1923.

Med statsrådets och chefens för socialdepartementet remiss den 6 februari 1922 överlämnas en framställning från dåvarande manliga biträdet i trädgården vid Nyköpings hospital, nuvarande ekonomisten av 1:a klass Ernst Strömberg, med hemställan att löneförmånerna för trädgårdsmästarejänsten vid hospitalet i Nyköping fastställas till samma belopp som för hantverksföreståndare av 2:a klass.

I infortrat yttrande har direktionen för Nyköpings hospital tillstyrkt bifall till framställningen i fråga.

För egen del får medicinalstyrelsen anföra följande.

Vid hospitalspersonalens uppförande på ordinarie stat placerades föreståndaren för trädgården vid Nyköpings hospital i den grupp befattningshavare, som benämndes »manligt biträde i trädgård och jordbruk». Det ansågs nämligen, att hans arbete ej var av den betydelse, att han skulle kunna hänföras till gruppen trädgårdsmästare. Vid senaste lönereglering avfördes emellertid befattningen »manligt biträde i trädgård och jordbruk» från ordinarie stat till extra ordinarie befattning såsom manlig ekonomist av 1:a klass, och befattningarnas innehavare vid övergångstillfället (1 januari 1923) ställdes på övergångsstat. Det synes dock vara olämpligt, att befattningen som föreståndare för trädgården vid Nyköpings hospital icke är på ordinarie stat. I flera avseenden krävas av denna befattningsinnehavare samma kvalifikationer som av trädgårdsmästarna. Förutom fullgod trädgårdsmästareutbildning skall han nämligen besitta sådana egenskaper, som göra honom lämplig att handleda patienter i arbetet. Vid ifrågavarande hospital torde nämligen trädgårds- eller därmed sammanhängande arbete i huvudsak vara det enda utarbete, som kan beredas patienterna. Medicinalstyrelsen får fördenskull föreslå, att befattningen som föreståndare för trädgården vid Nyköpings hospital uppföres på ordinarie stat. Omfattningen av hans arbete torde emellertid, såsom ovan nämnts, vara avsevärt mindre än det arbete, som tillkommer trädgårdsmästarna vid andra hospital, varför styrelsen icke anser sig kunna föreslå befattningens placering i lönegraden B 5, där trädgårdsmästarna äro placerade; utan får styrelsen förorda, att befattningen placeras i lönegraden B 2 under benämning »förman i trädgård och jordbruk».

Till samma lönegrad synas böra hänföras även tvenne andra befattningar, vilka på grund av nämnda lönereglering avfördes från ordinarie till extra ordinarie, nämligen ett förutvarande manligt biträde i jordbruk vid Vadstena hospital och asyl samt ett manligt biträde i jordbruk vid Piteå hospital och asyl, vilka båda överfördes till manlig ekonomist av 1:a klassen. Vid båda dessa anstalter hava under senare åren befallningsmansbefattningarna

befunnits mindre behöfliga och därför indragits. I och med denna åtgärd kommo flertalet av befallningsmannens åligganden vid nämnda anstalter att påvila det ordinarie manliga biträdet i jordbruket, vilken befattningshavare sålunda närmast kom att motsvara en rättare eller fördräng med förmanskap för bland annat föreståndare i stall, ladugård och svinstall. Då sistnämnda befattningar emellertid i lönehänseende äro placerade i löngrad B 1 på den ordinarie löneplanen, under det att manlig ekonomist av 1:a klass är placerad i B 1 å den extra ordinarie löneplanen, hava vid nu omförmälda hospital förmännen lägre lön än dem underordnade föreståndarna i stall, ladugård och svinstall. Medicinalstyrelsen tillåter sig därför föreslå, att omhandlade tvenne befattningar likaledes uppföras såsom förmän i trädgård och jordbruk med placering i B 2.

Såsom ovan framhållits, har Eders Kungl. Maj:t ålagt medicinalstyrelsen att i sammanhang med förevarande utredning eller, om så ansågs lämpligt, fristående för sig, taga under överbägande, huruvida ej den i medicinalstyrelsens skrivelse den 31 augusti 1920 omförmälda extra hantverksföreståndarebefattningen vid Göteborgs hospital — elektriker — vid sysslans eventuella uppförande på ordinarie stat kunde där upptagas såsom allenast hantverkare.

Med anledning härav har medicinalstyrelsen infordrat yttrande från direktionen för nämnda anstalt. Under åberopande av ett utav överläkaren vid anstalten avgivet tjänstememorial hemställer direktionen i detta yttrande bl. a., att medicinalstyrelsen behagade vidtaga åtgärder för en elektrikers uppförande på hospitalets ordinarie stat såsom hantverksföreståndare av 2:dra klass. Rörande möjligheten att uppföra elektrikern såsom allenast hantverkare anför överläkaren följande.

»Behovet av en elektriker har kvarstått och kvarstår alltjämt, så länge 8-timmarsarbetsdagen skall tillämpas. Dessutom har det arbete, som tillkommer en elektriker, ökat i samma mån som användningen av elektrisk energi blivit större efter införandet av Trollhättekraft. Beträffande frågan om befattningens upptagande inom hantverkargruppen i stället för hantverksföreståndargruppen måste hänsyn tagas till elektriska montörers avlöningsförhållanden. I Göteborg utgår avlöningen enligt nu gällande avtal med 1,20–1,80 kronor per timme. Efter ett medeltal om 1,50 utgör detta för år räknat kr. 3,744. Enligt den avlöningsstat, som skall tillämpas från och med den 1 januari 1923, utgår avlöning i ortsgrupp E med 2,772 för hantverksföreståndare av 2:dra klass och med 2,484 för hantverkare. Härtill kommer ett eventuellt dyrtidstillägg. Man kan antaga, att sammanlagda avlöningen kommer redan för hantverksföreståndare av 2:dra klass att understiga omnämnda avlöning för elektriska montörer, och skulle befattningen sänkas till hantverkargruppen, bleve det helt säkert icke möjligt för hospitalet att förvärva person med fullgod yrkesutbildning. Som ytterligare skäl för elektrikers upptagande i hantverksföreståndargruppen kan anföras, att han vid övriga hospital torde räknas till denna grupp, och arbetet torde såväl kvantitativt (8 timmar) som kvalitativt vara detsamma här som annorstädes.

Då de skäl, som Göteborgsdirektionen åberopat, fortfarande torde i huvudsak äga giltighet, får medicinalstyrelsen för egen del tillstyrka, att en elektriker vid Göteborgs hospital uppföres på ordinarie stat såsom hantverksföreståndare av 2:dra klass.

Med skrivelse den 12 augusti 1922 har, såsom ovan meddelats, direktionen för Växjö hospital till styrelsen överlämnat och förordat en framställning från eldaren av 1:a klass vid nämnda anstalt Axel Arnesson att bliva hän-

förd till den kategori befattningshavare, som benämnes reparatörer, och få komma i åtnjutande av de förmåner, som med befattningen i fråga äro förenade.

Som skäl för sin framställning anför Arnesson, att han sedan flera år utfört en reparatör åliggande arbeten. Riktigheten härav styrkes av maskinmästaren och t. f. sysslomannen vid ifrågavarande hospital. T. f. överläkaren framhåller dessutom, att maskin- och röranläggningarna vid Växjö hospital äro av det omfång, att en reparatör för dylika arbeten har full sysselsättning hela året.

Medicinalstyrelsen, som för sin del endast kan vitsorda riktigheten härav, får därför föreslå att i stället för en befattning såsom eldare av 1:a klass uppföres en befattning såsom hantverksföreståndare av 2:a klass.

Slutligen har direktionen för Vadstena hospital och asyl i skrivelse till medicinalstyrelsen den 18 september 1922 föreslagit indragning av en hantverkarebefattning (skomakare). Mot detta förslag har styrelsen intet att erinra.

Enligt den av styrelsen ovan föreslagna uppdelningen av hantverksföreståndarbefattningarna skulle till den högre klassen hänföras de hantverksföreståndare, som hava att, utöver dem tillkommande arbete i deras hantverk, i mera avsevärd utsträckning utöva ledning över underordnad personals arbete, vare sig denna personal är fast anställd eller utgöres av lejda arbetare. Till denna klass skulle hänföras föreståndare i snickeri, skrädleri, skomakeri, målning och murning vid Uppsala, Strängnäs, Vadstena, Västerviks, Lunds, Vänersborgs, Kristinehamns, Sätters och Östersunds hospital. Antalet hantverksföreståndare i denna klass, som nu uppgår till 27, skulle enligt styrelsens förslag ökas med 18 till 45. Till hantverksföreståndare av 2:a klass skulle hänföras de hantverksföreståndare, som hava att antingen själva utföra allt inom deras hantverk förekommande arbete vid vederbörande hospital eller endast i mindre omfattning erhålla biträde i arbetet av underordnade hantverkare eller arbetsdugliga patienter, över vilka de hava att utöva arbetsledning. Till denna klass skulle höra smeder, elektriker, reparatörer, plåtslagare, sadelmakare och bryggare, föreståndare i snickeri och skrädleri vid Stockholms, Nyköpings, Växjö, Göteborgs och Piteå hospital, föreståndare i skomakeri vid nämnda hospital med undantag av Stockholms samt målare vid Stockholms, Växjö, Göteborgs och Piteå hospital. Denna klass, som förut omfattat 85 befattningshavare, skulle enligt styrelsens förslag minskas med dels de 18 hantverksföreståndare, som skulle uppflyttas till den högre klassen, och dels skomakeriföreståndaren vid Stockholms hospital, vilkens befattning skulle ändras till hantverkarebefattning. Å andra sidan skulle tillkomma den föreslagne elektrikern vid Göteborgs hospital, reparatören vid Växjö hospital samt plåtslagaren och sadelmakaren vid Lunds hospital. Antalet hantverksföreståndare tillhörande denna klass skulle således komma att nedgå till 70. Antalet hantverkare, som nu uppgår till 77, skulle minskas med den till uppflyttning föreslagne plåtslagaren vid Lunds hospital samt en till indragning föreslagen skomakare vid Vadstena hospital men däremot ökas med den till nedflyttning föreslagne skomakaren vid Stockholms hospital; i följd varav antalet skulle komma att nedgå till 76. Antalet eldare av 1:a klass skulle minskas med en och därmed nedgå från 15 till 14. Slutligen skulle inrättas tre befattningar såsom förmän i trädgård och jordbruk med placering i lönegraden B 2. Förslaget skulle, såsom framgår av bifogade tablå, med hänsyn tagen till begynnelseavlönningarna å befattningarna, medföra en ökning av kostnaderna å den under förslagsanslaget till hospital och asyl uppförda anslagsposten »Avlöningar till ordinarie befattningshavare» med 15,576 kronor. Å andra sidan skulle kostna-

derna å anslagsposten till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare minskas med avlöningarna till extra ordinarie elektrikern vid Göteborgs hospital, e. o. sadelmakaren vid Lunds hospital och en ekonomist av 1:a klass vid vart och ett av Nyköpings, Vadstena och Piteå hospital eller tillsammans med 10,872 kronor. Förslaget skulle sålunda i sin helhet medföra en ökad kostnad för statsverket med omkring 4,700 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts och under hänvisning till närslutna förteckning med förslag till fördelning av hantverksföreståndare och hantverkare får medicinalstyrelsen i underdånighet hemställa, att vid statens hospital och asyler må anställas följande antal befattningshavare inom nedannämnda grupper nämligen:

45 hantverksföreståndare av 1:a klass,

70 » » 2:a »

76 hantverkare,

14 eldare av 1:a klass och

3 förmän i trädgård och jordbruk.

Vid bifall till förslaget skulle antalet e. o. hantverksföreståndare minskas från 4 till 2 samt antalet manliga ekonomister och portvakter från 201 till 198.

Hospitalsdirektionernas i ärendet avgivna yttranden samt de remisshandlingar och framställningar, som behandlats i samband med föreliggande utredning, överlämnas.

I handläggningen av detta ärende har förutom undertecknade deltagit medicinalrådet R. Stenbeck.

Stockholm den 24 oktober 1924.

Underdånigst

